

This Question Paper consists 35 questions and 4 printed pages.
अस्मिन् प्रश्नपत्रे 35 प्रश्नाः एवम् 4 मुद्रित पृष्ठाः सन्ति ।

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

अनुक्रमाङ्कः

Code No. 62/S/N
गूढसंख्या

SET No. A
स्तबकः

SANSKRIT SAHITYA
संस्कृतसाहित्यम्
(248)

Day and Date of Examination
(परीक्षादिवसः दिनाङ्कश्च)

_____

Signature of two Invigilators 1.
(निरीक्षकयोः हस्ताक्षरम्)

_____

2.

_____

सामान्या निर्देशाः :

- 1 अनुक्रमाङ्कः प्रश्नपत्रस्य प्रथमपृष्ठे नूनं लेख्यः ।
- 2 निरीक्ष्यताम् यत् प्रश्नपत्रस्य पृष्ठसंख्या प्रश्नानां च संख्या प्रथमपृष्ठस्य प्रारम्भे प्रदत्तसंख्या समाना न वा । प्रश्नक्रमः सम्यग् न वा ।
- 3 वस्तुनिष्ठप्रश्नानाम् (क), (ख), (ग), (घ) एषु विकल्पेषु युक्तम् उत्तरं चित्वा उत्तरपत्रे लेख्यम् ।
- 4 समेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि निर्धारितसमये एवं लेख्यानि ।
- 5 उत्तरपत्रे आत्मपरिचयात्मकं लेखनम् अथवा निर्दिष्टस्थानं विहाय अन्यत्र क्वापि अनुक्रमाङ्कलेखनं सर्वथा वर्जितमस्ति ।
- 6 स्वस्य उत्तरपत्रे प्रश्नपत्रस्य गूढसंख्या नूनं लेख्या ।
- 7 समेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया एवं लेख्यानि ।

SANSKRIT SAHITYA

संस्कृतसाहित्यम्

(248)

परीक्षासमयावधि: (Time) होरात्रयम् (3 Hrs)]

[पूर्णाङ्कः (Full Marks) : 100

निर्देशाः :

- (1) अस्मिन् प्रश्नपत्रे [A] भागे 10, [B] भागे 10, [C] भागे 10 [D] भागे 5 इति आहत्य 35 प्रश्नाः सन्ति ।
- (2) प्रश्नस्य दक्षिणे पार्श्वे संख्यासु (अङ्काः×प्रश्नाः=पूर्णाङ्काः) इति एवम् अङ्कान् निर्दिशति ।
- (3) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

[A] दशानां प्रश्नानां युक्तं विकल्पं चिनुत ।

1×10=10

- (1) 'तस्य तृतीया गतिर्भवति' – तृतीया गतिः का ?
(क) आनन्दः (ख) मोक्षः
(ग) नाशः (घ) भोगः
- (2) वेतालः कं कथां श्रावयति स्म ?
(क) चन्द्रगुप्तम् (ख) दुष्यन्तम्
(ग) धवलचन्द्रम् (घ) त्रिविक्रमसेनम्
- (3) आलङ्कारिकनये शब्दस्य कति भेदाः ?
(क) त्रयः (ख) चत्वारः
(ग) पञ्च (घ) षट्
- (4) वंशस्थविलम् इति छन्दसि कति अक्षराणि सन्ति ?
(क) अष्टौ (ख) दश
(ग) द्वादश (घ) चतुर्दश
- (5) 'गुणा गुणानुबन्धित्वात्तस्य सप्रसवा इव' – इत्यत्र कः अलङ्कारः ?
(क) उपमा (ख) रूपकम्
(ग) उत्प्रेक्षा (घ) दृष्टान्तः

- (6) उपरूपकस्य कति भेदाः ?
 (क) १५ (ख) १६
 (ग) १७ (घ) १८
- (7) हनुमता किं रूपं धृतमासीत् ?
 (क) ब्राह्मणरूपम् (ख) भिक्षुरूपम्
 (ग) मनुष्यरूपम् (घ) सन्न्यासिरूपम्
- (8) 'राज्यार्हावमरप्रख्यौ कथं देशामिहागतौ' – इति कस्योक्तिः ?
 (क) हनुमतः (ख) लक्ष्मणस्य
 (ग) रामस्य (घ) सुग्रीवस्य
- (9) कर्णभारम् इत्यस्य रचयिता कः ?
 (क) भारविः (ख) भासः
 (ग) व्यासः (घ) सुबन्धुः
- (10) 'न हि प्रियं प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः' – कस्य वचनम् ?
 (क) द्रौपद्याः (ख) दुर्योधनस्य
 (ग) युधिष्ठिरस्य (घ) वनेचरस्य

[B] दशानां यथानिर्देशम् उत्तराणि लिखत ।

2×10=20

- (1) गुणस्याभरणं किम् ? गुणञ्च कस्याभरणम् ? 1+1
- (2) 'सुदर्शनधीः' इति कथायां धूर्तस्य नाम किम् ? स काम् आराधितवान् ? 1+1
- (3) कति वेदाङ्गानि ? तेषां नामानि लिखत । 1+1
- (4) 'यतो धर्मस्ततो जयः' इति कथाधारेण धर्मबुद्धयः कान् केन भावेन पश्यन्तीति इति लिखत । 1+1
- (5) मम्मटाचार्यमते काव्यरचनायां कति हेतवः ? के च ते ? 1+1
- (6) रामलक्ष्मणयोः नेत्रे कीदृशे स्तः ? तयोः स्कन्धौ च कीदृशौ ? 1+1
- (7) कर्ण इन्द्राय किं दत्तवान् ? प्रतिदानरूपेण इन्द्रेण च किं दत्तम् ? 1+1
- (8) वज्रमुखः कः ? स किं कृतवान् ? 1+1
- (9) 'वसुनि वाञ्छन्न वशी न मन्युना' – इत्यत्र वशी कः ? किमर्थं स वशी इत्युच्यते ? 1+1
- (10) दुर्योधनः कथं किमर्थञ्च पृथिवीं जेतुं समीहते ? 1+1

[C] दश अनतिदीर्घोत्तरैः समाधत्त ।

4×10=40

- (1) केषामौषधमस्ति केषाञ्च नास्तीति सुभाषिताधारेण लिखत ।
- (2) आलस्यं हि मनुष्याणां शरीरस्थो महान् रिपुः ।
नास्त्युद्यमसमो बन्धुः कुर्वाणो नावसीदति ॥ इति श्लोकं व्याख्यात ।
- (3) 'पिपीलिका चुम्बति चन्द्रमण्डलमि' ति समस्यां समाधत्त ।
- (4) 'मूर्खानां न समादरः' इति कथाधारेण मूर्खानां भोजनवृत्तान्तं लिखत ।
- (5) सङ्केतग्रहस्य यथेच्छं चत्वार उपायाः सोदाहरणं प्रतिपादनीयाः ।
- (6) रामलक्ष्मणयोर्धनुर्विषये बाणविषये च संक्षेपेण लिखत ।
- (7) तत्तस्य वाक्यं निपुणं निशम्य
प्रहृष्टरूपः पवनात्मजः कपिः ।
मनः समाधाय जयोपपत्तौ
सख्यं तदा कर्तुमियेष ताभ्याम् ॥ इति श्लोकं व्याख्यात ।
- (8) 'हुतं च दत्तं तथैव तिष्ठति' – इति कर्णवाक्यं सप्रसङ्गं व्याख्यात ।
- (9) कदा नृपेष्वमात्येषु च सर्वसम्पदः रतिं कुरुते इति सश्लोकं लिखत ।
- (10) दुर्योधनेन कुरुजनपदस्य कीदृशं कल्याणं कृतम् ? कथं दुर्योधनं प्रति मेदिनी अनुरक्ता ?

[D] पञ्च दीर्घोत्तरैः समाधेयाः ।

6×5=30

- (1) 'सुदर्शनधीः' इति कथायाः सारं लिखत ।
- (2) उपमालङ्कारं संक्षेपेण लिखत ।
- (3) 'एवं गुणगणयुक्ता यस्य स्युः कार्यसाधकाः' – कस्य विषये केन इदमुक्तम् ? तस्य गुणान् लिखत ।
- (4) 'भो अङ्गराज ! वञ्चितः खलु भवान्' – कस्योक्तिः ? किमर्थम् अङ्गराजा वञ्चितः इति स्वभाषया लिखत ।
- (5) दुर्योधनस्य धर्माचरणं स्वभाषया संक्षेपेण लिखत ।

